

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvizajo nadalješnjo naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi dopošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 60 kr. in do konca septembra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah, ker so take pošiljatve najbolj ročne.

Upravnistvo.

Železnice pa liberalizem.

Vsaka stvar se preživi in postane stara. Kedar se izpozna, da je z njo že tako pri koncu, tedaj se ji človek rad odteguje in drug za drugim ji daje slovo.

Lehko pa to vsekako ni, kajti v časih je ona svoje korenine tako zarila v vsakdanje življenje, da trpi le-to celó škodo, ako se ona h krati odpravi. Tako blizu se godi z liberalizmom. Ta spaka, kar smo je doslej imeli, se je že pokazala na vseh straneh za pravečato spako in kdor ima oči, izpoznal je že lahko, da ni sodila za svet.

Nekoliko časa je ljudi motilo lepo ime, katero so tej spaki dali, a malo po malem jeli so ljudje izpoznavati, da ni mogoč huji trinog, kakor smo ga v doslenjem liberalizmu imeli. Kaj je namreč doslej liberalizem nam prinesel? — Nič druga, kakor to, da nam je stare naprave podrl in mesto njih nove vpeljal, ali nikar ne vprašajte, kake!

Le-te so vam sami spački. Kar poprej ni bilo dobro, to je liberalizem — pustil, samo drugo ime in če je bilo veliko, drugo obliko mu je našel; kar je bilo dobro, to vam pa je čisto gotovo podrl. Dnes ne moremo naštetih vsega, kar se je v tem oziru zgodilo od leta 1848 naprej, s časom pa še pridemo že na to. Za dnes čemo naše bralce opomeniti samo na

eno — na to, kar smo doživeli od liberalizma gledé železnic.

S kraja so bile one v rokah države. Ona jih je naredila in lahko se vé, da se je pri njih zato marsikaj grešilo, kedar so jih še le začniali. Izkušinj še za nje ni bilo in torej ni čuda, če so le bolj tavalili, kedar so jih merili in vsled tega kje katero potegnili čez kraje, kjer bi je ne bilo treba. ali pa so za-njo več izdali, kakor bi bilo sedaj treba, ko so tacihi že veliko naredili in si zato že lepah izkušinj pridobili. Da jih že s kraja niso tako delali, to se očituje vedno možem, ki so imeli ta dela v tistih dneh v svojih rokah.

Kar se tiče nas, nič nam ne pripada dolžnost, naj jih zagovarjamo, toliko pa vendar smemo reči, da čisto brez glave ti možje niso bili in da so marsikaj pri svojem delu vzeli v poštev, česar bi v naših liberalnih časih iz lehka ne doživeli.

Da so železnice imenitna naprava, o tem je sodba trdna in zoper nje nima nihče kaj. Eno pa je pri njih vendar-le, izlasti v naših dneh, kar ne dopade človeku — to, da je pri železnici človek skorej, da malo manj, kakor „mašina“. Brž se vpraša še pri njih, kako je kaj z mašino, kakor pa z ljudmi, ki imajo z njo opravka. Ljudem se plača, kar jim gre, a dalje se ne raztegne skrb za-nje in malo se vpraša gledé njih za to, kako da jim gre.

In da je prišlo pri železnicah do tega, za to gre hvala liberalizmu. S kraja ni bilo tako. Prvi čas, kedar so počele železnice, uravnali so pri njih ves red tako, da so ljudje, ki so pri njih bili v službi, še imeli časa za to, da so se oddahnili ter še tudi storili kaj za svojo dušo, za svojo družino ali odkar je dobil železnice liberalizem v roke, nehalo je vse to do cela in ljudje so postali na njih v resnici gola mašina.

Par ur se jim je sicer v tednu pustilo prostih, lahko so v njih storili, kar se jim je zljubilo. Pri tem se ni vprašalo nikoli, ali in kako

bi si tiste obrnili v prid svoje duše, svoje družine. Kedar so le-te ure potekle, priti jim je bilo na železnico, v službo. To se je tudi vselej izgodilo in ni bilo drugače, njih služba je to terjala in ljudem je hodilo za ljubi kruhek, za to so tudi vselej in v pravi čas prišli.

To tudi ni, da človek graja. Služba je služba in v njej nam je biti natančnim naj že smo potlej v kateri koli službi. Drugo pa je vprašanje, ali je vselej treba tacega reda v službi? Mogoče je tudi, da se napravi drug red, tak, ki ugaja obema, njemu, ki jemlje v službo pa tudi njemu, ki službo jemlje.

O času, ko je imela država železnice v rokah, se je to tudi pri njih godilo in ni bilo uzroka pritoževati se ljudem, ki so bili pri njih v službah. Vsi so imeli dovolje dela, pa tudi dovolje še časa za svojo družino. Prišlo pa je kmalu drugače. Prvo, ko so prišle železnice v roke zasebnih društev, jeli so varčevati — z ljudmi, ki so bili pri njih službah in so jim dali iz prva več zaslužka, ob enem pa jih dejali ob proste ure. kolikor in kjer se je dalo.

Radi ali neradi so se v to ljudje podali in s tem so postali pravi sužnji, ljudje, katerim je bila železnica, red, kakor je pri njej veljal, vse. Za vse drugo, kar še terja od človeka življenje, ni se vam pri njih nihče več izmenil. Take so bile železnice liberalne gospode in take službe so pri njih bile v navadi.

(Konec prih.)

Državni zbor, njegova sestava in pravice.

(Konec.)

Predsednik določi tudi dneve, o katerih se bodo seje vršile, in dnevni red vsake seje t. j. kaki predmeti, in po katerem redu da se bodo razpravljali. Kdor hoče govoriti o kakem predmetu, ki je na dnevnem redu, se lahko oglasi pri predsedniku še pred otvorjenjem seje in sicer mora povedati, ali hoče govoriti „pro“ ali „contra“ t. j. ali „za“ tisto stvar, ali „proti“ njej. Po tisti vrsti, po kateri so se govorniki oglašali, dobijo tudi besedo; vendar ima prvo besedo prvi nasprotni govornik. Tudi še med obravnavo sme se vsakdo oglasiti za besedo. Ker se pogosto oglasi prav veliko govornikov, ne pridejo vsi na vrsto s svojimi govori. S premnogimi govori bi se namreč stvar preveč zavlekla. Da se to ne bi zgodilo, ima vsak poslanec pravico predlagati, naj se debata, t. j. pretresovanje sklene. Ako zbornica ta predlog sprejme, pa je še več govornikov zapisanih, ki niso še govorili, volijo ti in sicer oni, ki so „za“ ali „proti“ izmed sebe vsak po enega „generalnega“, t. j. skupnega govornika. Le-ta dva še govorita potem.

Govorijo pa poslanci vsak od svojega sedeža. Samo tisti govorniki, ki so ob enem tudi

poročevalci raznih odborov, stopijo na posebno leco, katera je blizu predsednikove mize. Noben govornik ne sme več, kakor enkrat govoriti o enosti reči. Le za tako imenovano „stvarno popravo“ sme se še oglasiti, če namreč zapazi, da njegovega govora kdo ni prav razumel.

Ako predsednik zapazi, da je govornik zašel od stvari, o kateri je namenjen govoriti, mu zakliče: K stvari! Ako je ta opomin večkrat potreben, zamore mu predsednik besedo vzeti; vendar pa lahko zbornica sklene, naj govornik še dalje govori.

Če rabi kak govornik nedostojne ali razžaljive besede, ga zopet posvari predsednik s klicem: k redu! ter mu tudi v tem slučaju sme besedo vzeti. Pa tudi vsak poslanec ima pravico od predsednika zahtevati, naj zakliče govornika v omenjenem slučaju: k redu! Ako pa govornik drugega poslanca osebno razžali, ima razžaljeni pravico od zbornice zahtevati, naj izreče razžalniku „grajo“. V tem slučaju voli se odbor, kateri mora v 24 urah v zbornici poročati.

Ko so se predlogi na vse strani preudarili, začne se glasovanje, t. j. vsak poslanec izreče, ali je „za“ ali „proti“. Glasuje se vedel tako, da tisti poslanci, ki so „za“ to, vstanejo, drugi pa obsedijo. Ako se ne vé za gotovo, kje da je večina, da predsednik ustale in sedeče prešteti. Pogosto se glasuje tudi po imenih. Imena poslancev se kličejo po abecednem redu in poslanci odgovarjajo „da“ ali „ne.“ Tako glasovanje se vrši, ako ga predsednik ali pa vsaj 50 poslancev zahteva. Glasovanje po omenjenih dveh načinih imenuje se javno glasovanje. Glasuje se pa tudi tajno. Vsi poslanci namreč zapišejo vsak na svoj listek ali „da“ ali „ne“, ter potem listke oddajo. Predsednik glasuje z drugimi poslanci le takrat, ko se volijo poslanci v razne odbore. Tudi te volitve so tajne. Poslanci zapišejo imena odbornikov na listke in te potem oddajo. Drugače pa predsednik nikoli ne glasuje. V vseh zbiorih obvelja to, kar večina udov sklene.

Kar zbornica poslancev po večini glasov sklene, to gre potem v gosposko zbornico, katera stvar na novo pretresa. Ako se tukaj odobri, je državni zbor svojo nalogo dovršil. Ako se pa sklepi gosposke zbornice ne vjemajo s sklepi poslaniške zbornice, gre stvar nazaj v zbornico poslancev, da ona svoje sklepe spremeni v smislu gosposke zbornice. Če pa tudi zdaj ni sporazumljenja, in če je postava nujna n. pr. proračun za državne stroške, volijo se iz obeh zbornic poslanci v enakem številu. Ti se snidejo ter sestavijo skupno poročilo. Ako to poročilo le edna zbornica sprejme, ne more druga nič oporekati. Kar obe zbornici sklenete, to pride pred cesarja. Kedar cesar

postavo podpiše, dobi veljavo in veže podložnike. Ovrže pa se vse, čemur cesar podpis odreče.

Gospodarske stvari.

Gašenje apna.

Pri gašenju apna naj se izlasti gleda na to, da se izroči delo dobrim, izurjenim delavcem. Apno se ne sme nikdar sipati, kakor si bodi v dotično korito, ampak treba je, da se dobro pazi, naj se to izgodi v pravi razmeri. Ko je pa dovolj pomešano, ne sme biti v njem nikakoršnjih ostankov tujih tvarin, niti nesnage. Da se pa to doseže, mora se rabiti primerno čista voda in čista posoda. Najpoprej velja izločiti „prežgano“ apno. Pokažejo se namreč, kedar je apneni kamen uže žgan, tri vrste apna: dobro žgano, katero se popolnoma raztopi, če ga z vodo poškropimo, polužgano, katero se mora le deloma pogasiti, ter se radi tega pri gašenju v več ali manj krupne dele razpoka in prežgano apno, ki je v peči od vročine preveč trpelo, ter vsled tega postalo tako trdo, da se sploh ne da raztopiti. Prežgano apno dobivamo v obče od takega apnenega kamena, ki ima v sebi mnogo ilovice.

Pri gašenju mora se torej polužgano apno in z njim ostanki prežganega apna iztrebiti; to se izgodi najlepše, ako se zloži apneni kamen na dnu koritu in kó je zložen, poškropi z vodo. Kamenje začne vsled vročine kipeti in razpadati. Prežgano apno se zdaj lahko spozna in tudi koščeki polužganega, treba je torej oboje izločiti, ostalo pa dalje gasiti z zmernim prilivanjem vode, dokler se dobro ne razkuha. Potem pa se mora kipeča masa s sekiro in vednim prilivanjem vode tako razkvasiti, da postane iz nje gosta tekočina. le-ta pa se v tem stanju izlije v apnenico. Ako ima služiti apno za belilo in v obče za zunanjo rabo, dobro je, da ostane v apnenici vsaj štirinajst dni s peskom pokrito, kajti v tem času bodo se dobro razmočili tudi težje raztopljivi deli.

Mnogo pride pa na to, koliko in kaka voda da se rabi pri gašenju apna. Ako čemo tedaj delo ročno in redno opraviti, ne smemo trošiti ne premalo, niti preveč vode. Navadno se je na 1 del apna dolije polagoma po dva dela vode. in med tem je treba neprenehoma mešati. Na vsako vedro apna troši se torej po dve vedri vode. Najbolj prikladna voda za gašenje apna je ali snežnica, ali dežnica. ker v tej je najmanje ogljenega kisa. Studenčna ali pa tekoča voda je navadno presilna, mineralna se pa ne more rabiti zato, ker je s soljo napojena. Sicer pa ni težko, pretvoriti presilne vode v mečjo. Napolnimo namreč primerno kad s tekočo vodo, katera se mora z

apnom uže gašenim pomešati, voda naj se potem pusti tako dolgo stati, dokler se apno ne poleže. Kmalu bomo opazili na površju vode tanko kožico, ta kožica mora na površju ostati, kajti ona ne da zraku do vode. Voda se pušča iz kadi po cevi, ki se zdolaj blizu dna va-njo zabije. Na ta način more se nagasiti najhitreje dobro izdatnega apna.

Sejmovi. Dne 26. junija pri sv. Križu na Murskem polju. Dne 27. junija v Cmureku, sv. Lovrencu na Dravskem polju in v Rajhenburgu. Dne 30. junija v Gomilicah, pri sv. Petru pri Radgoni, v Zrečah, v Trnovicah in na Sp. Polskavi. Dne 2. julija pri Št. Ilju na Turjaku, na Ptujski gori, v Petrovčah, na Polenšaku, na Remšniku in na Tinskem.

Dopisi.

Iz Ptujkega okraja. (Prijazna gosпода!) Odbor okrajnega zastopa Ptujkega poslal nam je neko „poročilo o djavnosti in o sednicah“. Kaj to pomeni, tega ne vemo mi, pa tudi gospodje ne, ki so poročilo kovali. Pa čemu je to vse? Saj se poznamo! Nam ni treba slišati vašega petja, poznamo vas po perji, kaki ptički ste. Pravite, da nas imate radi, da za nas skrbite. To se ponavlja v vsakih treh letih enkrat, kedar nas potrebujete in bi nas radi pridobili. Potem pozabite redno na nas in se ne brigate za nas, ker nas ne potrebujete. Zdaj bi nas radi vlovili, da bi mi slovenski kmetje nemškutarje in židove v okrajni zastop volili, kateri ima z našim denarjem gospodariti. Tega ne morete od nas terjati. Mesto ima osem odbornikov; vse druge občine vkup pa samo deset, da si plačujejo šest do osemkrat več štibre. Deset trgovcev Ptujskih ima deset odbornikov v okrajnem zastopu, akoravno ne plačujejo vsi vkup od svojega obrta tri jezere gold. štibre. Nad 200 velikih posestnikov, ki so večinoma kmetje, plačuje okoli 30.000 štibre, pa sme tudi samo deset zastopnikov voliti v okrajni zastop. Kaka je to mera, gospodje? Ali niso dobili nekateri preveč in drugi dosti premalo, ko so se dolžnosti in pravica delile? Zdaj pa se gospodje vozijo k nam in nas nagovarjajo, da naj volimo tiste gospode, katere nam bodo oni priporočali, da naj ostane staro gospodarstvo! Ali vas ni sram? Vi, ki imate že tako vse, hočete še nam to malo vzeti, kar imamo! Ostanite doma vi in vaši pomagači in ne hodite nas nadlegovat! Tudi pisati nam ni treba, ker je zdaj dela dovolj in nemamo časa brati pisem! Kože pa ne damo in zatorej bomo šli vsi volit in volili bomo može prave slovenske krvi. Tako nam vелеva zdrava pamet in srce, ker smo Slovenci in kristjani.

Volilec.

Z Radla. (Spletka šulvereina) Ve-lečastitega g. Fr. Kitaka, providnika na Kapli, je petorica antikristova tožila in hotela odstraniti zato, ker si je prizadeval, da bi se v šoli veronauk prednašal v slovenskem jeziku, ker so sami Slovenci na Kapli. Pravi pa ta petorica, če nam drugi duhoven ne bo po volji pridigal, bomo ž njim enako napravili. Vendar se jim zna huda kri ohladiti, kajti nobeden noče na Kaplo iti. Hodijo ti možiceljni kaplane prosit, da bi eden ali drugi na Kaplo šel, pa dozdej še niso nobenega mogli naprositi. Takih ljudi se je tudi vredno bati in izogibati. Svetujemo pa tej petorici, naj gre g. Kitaka prosit, da še nekoliko časa ostane pri njih in še jim veronauk bolj temeljito v slovenskem jeziku razloži. Čudno se nam pa to le dozdeva, da ni bilo petdeset podpisov za g. Kitaka zoper pet nasprotnikov pri graškem konzistoriju uslišanih, saj g. Kitak ne želi druga, kakor poduk veronauka v slov. jeziku. Tega samo so zmožni šolarji na Kapli, nemškega pa ne razumejo. Nemški „šulverein“ pa je prošnjo Kapelčanom zato odrekel, ker so v prošnjo na prizadevanje g. Kitaka postavili: Mi vzamemo podporo, ako se sme v šoli veronauk v slovenskem jeziku prednašati in nemški „šulverein“ je zarad tega podporo za zidanje šole odrekel. Iz tega dogodka pa tudi naj vsak Slovenec sprevidi, kaj nemški „šulverein“ hoče, namreč Slovence požreti kakor hitro mogoče. Skoro neverjetno, vendar pa resnica.

Iz Celja. (Pogreb) V soboto, dne 18. junija so osmošolci celjske gimnazije že drugega tovarša iz svoje srede, namreč svojega ljubega sošolca Viktor Rupnika, k zadnjemu počitku spremili. Po tri leta trajajoči bolezni, katera je pa v zadnjih treh mescih posebno hudo razsajala, je izdihnil nadepolni mladenič dne 16. junija o poluednajstih dopoldan na domu svojih staršev svojo blago dušo, ki se je preselila iz te solzne doline v rajski vrt k boljšemu življenju. Rajni, sin mnogospoštovanega g. Jan. Rupnika, nadučitelja v Šent-Lovrencu nad Štormi blizo Celja, bil je skoz in skoz izgleden dijak, ljubeznjiv sošolec. Da je bil pokojni za res zelo priljubljen pri svojih součencih, pokazalo se je to pri njegovem pogrebu. Sedemnajst osmošolcev z g. razrednikom in več drugih gimnazijcev se je vdeležilo njegovega pogreba. Prinesli so s seboj tudi lep venec z latinskim napisom: „Collegae carissimi amici“ to se pravi: „Svojemu predragemu tovaršu prijatelji“ ta venec darujejo. Sprevod je bil za oni okraj zares sijajen ali redek. Pred rakvo je šla domača šolska mladina z lepimi vencii, za rakvo pa so se vrstili sorodniki in sošolci pokojnega, To je bil zares ginljiv prizor za tamošnje ljudstvo, in marsikateremu so nehoté svitle solze v očeh zaigrale. Ko so pa po končanih po-

grebnih molitvah sošolci pokojnemu nagrobnico zapeli, je ta nenavadni prizor ljudstvo tako presunil, da so se premnogim vroče solze po licu vdrole. Ta dan bode tamošnjemu ljudstvu, posebno pa šolski mladini, kakor tudi sošolcem pokojnega v živem spominu ostal: onim, ker so izgubili vrlega rojaka, tem pa, ker pogrešajo svojega ljubeznjivega tovarša. Pokojni pa je sedaj rešen vseh težav in britkosti življenja in akoravno ni dosegel cilja, po katerem je tako željno hrepenel, mu vendar zamorem potolažen s Prešernom vsaj to-le v duhu zaklicati: „Ena se tebi je želja spolnila; v zemlji domači da truplo leži.“ A. Š.

Iz Spitaliča (Pogreb in sv. birma.) Sv. birma in pokop župnika — se redko kedaj pripetita na en den pri kateri župniji, kakor se je to pripetilo dne 13. t. m. v Spitaliču. Sv. birma je bila napovedana, ter se z lahka ni dala preložiti, dne 11. junija v soboto ob 5ih zvečer pa so umrli č. g. Karl Jaklič po dolgi mučni bolezni sprevideni s sv. zakramenti za umirajoče. V ponedeljek v jutro ob 1/8. uri so prišli Njih ekscelencija mil. g. knezoškof, nekoliko preje pa mladi princ Hugo Windischgrätz kot patron župnije. Bil je najpreje sprejem knezovladike, potem pa pogreb, katerega sta se tudi omenjena dva visoka gospoda vdeležila. Rakev so Njih ekscelencija sami blagoslovili. Po pogrebu in črni sv. maši je bila pridiga za slovo rajncemu čast. gospodu; govorili so jo tudi Njih ekscelencija mil. gosp. knezovladika, po pridigi pa je bila maša, izpraševanje iz kršč. nauka in sv. birma. Njo je prišlo 109 otrok. Navzočih je bilo 8 sosednih in drugih čč. gg. duhovnikov. Njih ekscelencija, ki so nas prišli počastit s svojim obiskovanjem, delit sv. zakrament birme in nas tolažit v izgubi dolgoletnega duha, pastirja, kliče mo iz srca: Bog plati in „na svidanje“! Rajnemu gospodu župniku pa želimo, naj v miru odpočijejo od dolgoletnega truda in trpljenja!

Iz Ptuja. (Rana smrt.) Dnes 6. junija smo položili truplo pok. Janeza Alta, pridnega petošolca Mariborske gimnazije v hladni grob na mirodvoru sv. Ožbalta, župnije sv. Petra in Pavla na Ptuju. Sprevod smo mu prekrasen priredili, in so se ga tudi velenčeni gosp. ravnatelj in dijaki Ptujске gimnazije ter vsi trije čč. gg. župnijski duhovniki vdeležili. Nosili so ga dijaki tukajšnje gimnazije, katero je pokojni štiri leta obiskaval. Njim se žalostna mati s tem pristrčno zahvaljuje. Pokojni je že od božiča na bolni postelji v svoji domačiji ležal, bil je marljiv dijak in odličnega obnašanja; to mu njegovi tovariši in gg. profesorji pripoznavajo. Naj bo to zapuščen materi v tolažbo, njegovim tovarišem pa v spodbujajo do marljivosti in k lepemu obnašanju! Tudi je bil

med svojo dolgotrajno boleznijo trikrat svete zakramente sprejel. Naj počiva v miru!

Iz Kozjega. (Taki so!) Dne 15. t. m. pregledoval je tukaj vladni zastopnik našo hranilnico, ter je na prvi mah našel, da je premalo denarja za kakih 5500 gld., v resnici pa menda 12.000 gld. Sum je padel koj na revnatelja Karla Suppanza, mlinarja v Kozjem, da je on to izneveril. Mož jo je tudi koj popihal. Pa že dne 17. t. m. se je izvedelo, da se vzdružuje blizo Kozjega pri nekem Jazbecu. Zandarji so se odpravili hitro po-nj. Ko jih je pa Suppanz zagledal, prerezal si je z žepnim nožem goltanec in sapnik, tako da so ga morali v zapor na vozu odpeljati, kjer sedaj čaka, da bo obsojen. Mož je bil silen Nemec, glavni kričać in steber nemškutarstva v Kozjem, pa sovražnik Slovencev in duhovnov. Bil je silno surov, ter je imel vse v strahu, da so mu plesali po njegovej nemški piščalki. Nekdaj, ko so celjski porotniki obsodili kanonika Gregorca v tiskovnej pravdi, bil njim je „poštenjak“ Suppanz načelnik. Pa Suppanzevo izneverjenje je opet dokaz tiste „nemške“ poštenosti, o kateri naši nemškutarji vedno klobasajo. Hvala Bogu, da Slovenci še nismo se toliko „kulture“ nasrkali, katero nemškutarji prodavajo, da bi tako poštenje imeli. — Iz tega pa zopet vidimo, kaj so prav za prav nemškutarji. Človeku, ki zataji svoj narod, ki se sramuje svojega maternega slovenskega jezika, ni nič več sveto; tak človek tudi ne pozna več poštenja. Edino, na kar gleda, je, da ga ne zasačijo. Saj pa tudi vidimo, da ravno nemškutarji dajo največ in največ goljufe. — Zatorej, kedor je pošten Slovenec, se naj čuva nemškutarjev; Bog ne daj še ž njimi pri volitvah potegniti, in pomagati, da Slovence teptajo. Kdor to dela, je sokriv njihovih hudobij. *)

Z Dravskega polja. Kar si, dragi bralec, čital v števil. 22. „Slov. Gosp.“ o I. H. Brezniku, akviziterju dunajske zavarovalne družbe, kaj da vse on občinstvu pripoveduje — da banka „Slavija“ propada in da zavarovalne škode nobenemu ne plača, dasiravno redno plačuje itd. to je vse krivo, ter prihaja iz grde dobičkarije. Tega pa ne pove nikomur, da on od zavarovancev jemlje po dva goldinarja nagrade, t. j. za merjenje poslopij, ter terja tako faktučno večje plačilo, kakor pri banki „Slaviji“. To se pri njej nikakor ne sme zgoditi. Toraj cenjeno občinstvo, ne verjemi Brezniku in njegovim pomagačem, kateri krivo govorijo zoper banko „Slavijo“. Banka „Slavija“ je, in ostane pravična zavarovalnica, ker je narodna; kdor verjame

omenjenemu Brezniku in njegovim pomagačem, ta je zapeljivec naroda.

Eden v členstvo banke „Slavije“.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Odkar je prazna drž. zbornica, odslej je tudi po Dunaju vse bolj tiho in ministri imajo nekaj oddiha. Ministra za uk in za finance, dr. pl. Gautsch pa pl. Dunajevski, bila sta v unem tednu v Krakovu v Galiciji. Odprli so tam novo poslopje za vseučilišče in Poljaki so jima peli hvalo gledé na nju delovanje. Nam se je je skorej preveč zdelo. — Jurij vitez Schönerer je spravił kacic 20.000 podpisov na svojo izjavo, vsled katere bi se tuji judje ne smeli naseliti v našem cesarstvu. Dobro bi to vsekako bilo, saj že imamo na domačih judih več, kakor treba, pijavek. — V Gradec in potlej tudi v druga mesta na Štajerskem pride meseca oktobra cesarjevič Rudolf in njegova prevzv. soproga. Za nju slovesni vzprejem se že pripravlja Graško in več manj že tudi druga mesta, v katera prideta. — Nemškim liberalcem ni po volji, da so njih poslanci tako needini v drž. zboru. To se razodeva sedaj na shodih, ki jih imajo semtertje njih poslanci, toda doslej ne vé nihče, kako bi jih človek spravił v en koš. Iz tega bode sploh težko kaj. — Vlada želi na Koroško dveh novih gozdnihi nadzornikov, a dež. odbor v Celovcu noče dati nič denarja za nju plačo ter pravi, da še ima za druge reči, katerih je večja potreba, premalo denarja. — Ciganov ne pusté več na Koroško, ako ne izkažejo na tenko, od kodi da so in kaj da čéjo v deželi. To bi bilo tudi pri nas dobro. — Na Kranjskem so imeli v unem tednu točo na večih krajih, izlasti pa je večer dne 15. t. m. skorej po celem Dolenjskem stolkla vse po polju in goricah. — V Bohinju so našli veliko jamo nad Rudnim poljem v njej je lepih kapnikov, t. j. kamenov, ki visé kakor „cenglji“ z obočja. — Na božji pot v Trsat se je zadnjo soboto nad 400 romarjev iz Ljubljane in okolico s posebnim vlakom odpeljalo, na poti se jim je še kacic 800 pridružilo. Sv. Oče so romarjem podelili papežev blagoslov. — Na sv. Petra dan bode v Gorici javna tombola na korist ubogih otrok, tako so imeli doslej že skoro vsako leto in jim je precej dobička vrgla. — Dne 3. julija bode v Trstu občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda. Kakor je podoba, bode na ta zbor veliko narodnih mož prišlo iz vseh kraj slov. dežel. — Poskušnja vožnja na železnici Hrpelje-Trst se je une dni dobro obnesla in bode se torej železnica kmalu odprla. — V Pulju ob adrijanskem morju bodo velike mornarske vaje in pride tudi Njih veličanstvo tje, da si jih ogleda. — Volitve na Hrvaškem so h koncu. Kakor se je znalo, storila

*) Na to naj mislijo posamni Ptujski slovenski kmetje, ki bodo v kratkem v okrajni zastop volili.

je vlada vse, da zatere menjenje ljudstva. To je tudi dosegla, veliko večino si je pridobila „narodna stranka“ in bode le pičlo število nasprotnih poslancev. V Zagrebu je vsled volitev silna nevolja, izlasti pri mladih ljudéh. Veliko so jih zaprli. — Tudi na Ogerskem so volitve iz večine končane, minister Tisza dobi vsled njih za kacih 24 glav več — kimavcev. V Szerdahelyju ob Donavi so v noči od 18. na 19. t. m. judom požgali hiše in je blizu 80 družin brez strehe. Judje so sicer hude pijavke za ljudstvo, v katerem jih je veliko, toda ne rešimo se jih po taki poti. Krivica ne odpravi krivice.

Vunanje države. Resnica je bila, kar smo v zadnjem listu rekli, kajti bolgarsko sobranje, če se sicer snide dne 3. julija, ne voli še kneza. Turčija sama dela bojda na to, da še ne pride ta volitev na vrsto. Zmešnjava pa postaja čedalje huja, sedaj že sami regenti ne vedó več, kaj bi radi. — Novo srbsko ministerstvo je Rusom prav po volji in pravi se, da ne bode tudi za Bolgare to ministerstvo brez pomena. Skupščino je koj v prvem hipu razpustilo in novi, ki se snide jeseni, predloži ustavne postavbe, naj jih prenaredi na liberalni podlagi. Vsled tega bi kralj ne imel več pravice imenovati poslancev, ampak vsi bi se volili. No, do jeseni je še dolgo. — Rusija se bliža sopet bolj Nemčiji in vedno več se sliši glasov, da se obnovi trocarska zveza, tudi ni brez vsega vest, da še bode to poletje nekje shod treh cesarjev. — Nemški državni zbor hiti s svojim delom, kar ga še ima ter se mu vidi, da se mudi poslancem domov. Knez Bismark šel je že na kmete, v svoj Friedrichsrube; pravi se, da ima živce bolne. Mogoče. — Svečanosti o 50letnici kraljičevanje angleške kraljice, Viktorije, se vrše v Londonu, ne da se sliši veliko o njih. Kraljica ne ljubi več trušča, v pričo pa je veliko tuje in domače velike gospóde. Pogodba Anglije in Turčije gledé Egipta še doslej ni gotova in menimo, da ne bode nič iz nje. Posebno francoski in ruski vladi je ona na poti. — Francoski vojni minister terja več vojakov, 4 polke konjice in 18 polkov pehote misli še to leto ustvariti. Ljudi še za nje že bode, toda težko, če bode denarja. Vsa je podoba, da je general Ferron drugi — Boulanger. — Italija se giblje sedaj jako ter hoče na vsak način abisinske čete vgnati. Lepo pa v resnici ni za nje, da jih dražijo te male čete, kar jih ima abisinski kralj, vedno, ne da jim pridejo do kože. — V Afganistanu prede ondašnjemu emiru. Ako on odstopi, gredo pa Rusi v deželo in ne vé se, kaj poreče na to Anglija. Za vojsko je po takem še vedno dovolj netiva. — Iz Amerike je prišlo 300 českíh mož v zlato Prago, da obiše svoje rojake. Česko prebivalstvo jih je seveda sijajno vzprejelo.

Za poduk in kratek čas.

Peyramale, bivši lurški župnik.

(Dalje.)

Takov je bil župnik Peyramale kót otrok, takov je bil kot možak, on ni nikdar plašča po vetru obračal. Boga je ljubil črez vse, a bližnjega, kakor samega sebe, zato se je tudi že od mladih svojih nog Bogu posvetil. Stopil je v duhovno semenišče. Tam je prê posebno pridno prebiral spise svetih cerkvenih očetov in učenikov, in si je iz teh bogatih virov zajemal ne samo učenosti, ampak tudi božjega duha, ki ne išče tega, kar je na zemlji, ampak to, kar je v nebesih, kjer Kristus sedi na desnici Boga Očeta.

Leta 1835 je bil Dominik Peyramale za duhovnika posvečen. Kot kaplan je služil nekaj časa na kmetih in potem na mestni fari v Tarbesu. L. 1842 je postal župnik obširne fare Aubarede. Fara je bila težavna in gorata, zato mu je oče konja podaril, da je mogel jezdariti. Ko so mu konja prignali, je rekel dovtipno: „Odslej bom na vseh svojih potih visel med nebom in zemljo, kar je prav za prav edin pravi položaj za duhovnika.“

Njegovi farani so pa bili nekoliko razvajeni. Moževi so imeli namreč nemarno navado, da so jo vsako nedeljo takoj po sv. meši porisali iz cerkve, da je župnik moral pridigati samim ženskam in pa praznim klopem na možki strani. Ko je Peyramale stopil prvokrat na leco, je še ravno videl hrbet zadnjega moža, ki se je zmuznil skozi velika vrata ter jih zaprl za seboj, kakor človek, ki nima celo dobre vesti. Med pridigo so možje stali za cerkvo, so žgali tabak in se pogovarjali o gospodarskih rečeh in Bog vé, o čem. To pa je že od nekdaj bila na fari taka navada ali prav za prav razvada, in farani so se držali tote navade, kakor svoje pravice. Staro navado pa železno srajco, človek težko sleče.

Kaj tedaj storiti? Da novi župnik te razvade ne bode trpel, si lahko mislimo. Ko so se tedaj prihodnjo nedeljo po sv. meši zopet možje vzdignili in začnejo proti altarju hrbte kazati, naenkrat nekaj zagromi za njimi. Vsi obstojijo ter debelo gledajo proti altarju, kaj bo danes novega. Mož za možem se je zopet lepo po malem in težko vsedel, kakor da bi se vsak bal, da ga klop ne bode nosila. Zdaj se je tudi v župnikovem očesu nekaj zaiskrilo, kakor da bi se zvezda vtrnila, in takov golč so imeli:

„Vi možje iz Avbarede! tako je zaklical, ne hodite vun, ker jaz danes ne menim z vašimi ženkami, ampak z vami govoriti. Nobeden naj se ne gane iz svojega stola, dokler ne spregovorim; kedar bom pa končal, je vsakemu

prosta pot, kateri hoče oditi. O čem pa vi govorite pred cerkvijo? Vi govorite o svojih poslih, o svojih njivah in pridelkih, kaj ne? Dobro, prav o tem hočem danes tudi jaz z vami govoriti, ker vaše njive bode letos solnce, če bode tako naprej kurilo, do dobrega izžgalo. In zakaj? Ker zemlji ne zadostuje solnce, nego treba tudi deža in rose, da je rodovitna. Glejte, dragi župljani! sv. meša, pri kateri ste redno vsako nedeljo, je sicer solnce krščanskega življenja; toda če leto in dan ne slišite besede božje, tedaj manjka rose, ki bi vaša srca oživila, in vaša vera se bode vsušila in ne bode nosila nobenega sadu, ker sv. apostel Pavel pravi, da vera pride iz poslušanja besede božje. Kar tekne polju vašemu, to privoščite tudi dušam svojim!“

Ko so po pridigi možje s svojimi ženami domu šli jim beseda ni tako tekla, kakor drugokrat. Sledečo nedeljo se pa nobeden mož po sv. meši ni več ganil iz torišča, samo nekoliko so se spogledali in drug drugemu namuznili. Slovenski možje! Ste-li čuli pridigo?

(Dalje prih.)

Smešnica 25. Pri neki romarski cerkvi je bilo mnogo ljudi in se razumeje, da ni manjkalo beračev, kruljevih in slepih. Vsi so prosili romarje vbogaime, se ve, da vsak kažoč na svojo nadlogo. Eden izmed njih je bil pa še posebno glasen. V eno mero je upil: Usmilite se ubožca kruljevega! Zraven sebe je imel težke brglje. V tem pa pride župnik iz sosednje župnije in kruljec upije tudi na-nj: Usmilite se uboega kruljca! Župnik si pogleda moža ter kmalu reče, kakor svoje dni sv. Peter: „Zlata in srebra sicer nimam, pa kar imam, to ti dam“. V tem prime ubožca za roke ter mu pomeri par gorkih s palico po stegnih in glejte čudo! Kruljec skoči k višku ter beži hitro z mesta. Še brglj mu ni bilo treba.

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Njih veličanstvo, svitli cesar je za kraje, ki so na Ogerskem vsled velicij povodenj veliko trpeli, odločil 20.000 gld. iz lastnega premoženja.

(„Drobtinice.“) Našim bralcem so znane „Drobtinice“. Ranjci škof A. M. Slomšek so jih v Celovcu začeli in v Mariboru so jih nadaljevali. Letos izide 20. zvezek „Drobtinic“ v Ljubljani. V njih bode še tudi nekaj Slomškovih spisov, ki še doslej niso bili tiskani. Ni dvoma, da najde tudi še ta zvezek „Drobtinic“, kedar izide, mnogo število bralcev.

(Okrajni odbor.) V Reichenburgu je poslej okr. odbor popolnem v rokah slov. mož. V njem je namreč 21 narodnih zastopnikov, 2 nemškutarja (iz trga) in jeden zastopnik iz skupine velicij trgovcev. Dr. Ausserer je sicer

poskušal svojo in svoje stranke srečo v velikem posestvu, toda svoj in glas dr. Kavčiča in Smrekarja je dobil in kmalu za tem jo je ljubeznjiva trojica potegnila z volišča z — dolgim nosom. Tako spoštovanje ima torej doma tisti „obče spoštovani poslanec“ Maribora in tov.

(Gozdnarstvo društvo.) V nedeljo dne 26. do 29. junija ima štajarsko gozdnarsko društvo shod v Mariboru in na to si ogleda mestno okolje, posebno pa še naše Pohorje. Nanznanjenih je že do 100 udov tega društva.

(Vabilo.) „Pedagogičsko društvo“ v Krškem ima letošnji občni zbor v četrtek dne 30. junija t. l. ob 2. uri popoldne na gostilničnem vrtu g. Gregoriča v Krškem. Zraven drugih reči stoji v vspeh predavanje g. G. Pirca, dež potovalnega učitelja in tajnika c. kr. kmetijske družbe: Kako se uredi in obdeluje šolski vrt. Zarad velike važnosti tega zbora vabi vse prave in podporne ude, kakor tudi druge prijatelje šolstva in napredka na mnogobrojno udeležbo odbor „pedag. društva“ v Krškem.

(Smrtna kosa.) Dne 20. junija je ob dveh popolunoči umrla, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, gospá Marija Goriča, roj. Florijančič, v Mozirju. Bila je malo dni bolna in za njo plaka ne samo rodbina, marveč tudi ves trg in okolica. Ranjka gospa je bila odlična gledé plemenitega srca in razumnosti ter vztrajna prijateljica pri vsem narodnem prizadevanju, izlasti še šolski mladini, dijakom, čitalnici itd. Blag jej spomin!

(Kazen v šoli.) Višja sodnija na Dunaju je v nekem slučaju razsodila, da ima učitelj pravico v šoli kaznjevati otroke. Učitelj izvršuje to pravico v imenu države.

(Nesreča.) Mat. Bratec, ogljar pri Jurkloštru je hotel goreči kup oglja nekaj razkopati, v tem pa se mu je udrlo oglje in revež je padel v sredo gorečega oglja.

(Dober mož.) Pri sv. Janžu v Halozah je Fr. Kaiser, poprej ondi posestnik, zavdal iz jeze dvema ovcama in pa volu svoje žene.

(Tatvina.) V štacuno g. E. Turina, trgovca pri sv. Lovrencu na Dravskem polju, so v noči od 15. do 16. junija neznani lopovi vdrli. Prekopali so zid pod oknom, potem pa so si vrata od znotraj odprli. Odnegli so 3 grude sladkorja, nekaj oblačilne robe in tudi nekoliko denarja. Doslej še pravih lopov niso zajeli.

(„Gadja zalega.“) Na Golem je zadnji ponedeljek pičil gad 5 let starega fantiča. Fantič je hotel prek neke kamenite ograje, v tem pa mu zasadi gad v levo roko svoje zobe in otrok je v malih urah vsled strupa umrl.

(Savinjska dolina.) V novejšem času pridejo radi tujei v Savinjsko dolino, da prebijejo pasje dni v nje zdravem in prijetnem podnebjju. Tudi letos jih je že precej ondi, izlasti v Gornjej dolini,

(Na znanje.) „Sveto Opravilo očitne službe božje za Lavantinsko škofijo“ je dotiskano, sedaj se še veže in kedar se to izgodi, razpošlje se brž veleč. župnijstvom.

(Krasno podobo sv. Alojzija) pri-skrbel je v Središču tamkejšnjeg šolskega mladi- ni poseben iz gospá in gospodičen sestavljen odbor, ki je prej za nakup te slike prostovolj- nih doneskov pobiral. Slika se bode v nedeljo, dne 26. t. m. popoldne slovesno blagoslovila in za tem vrši se šolska veselica na prostorih pred Središkim kolodvorom.

(Izpit iz veronauka za srednje šole) je delal 1. junija č. g. Ferdo Majcen, profesor na gimnaziji v Ptuj.

(Občinske volitve) v Gorišnici fare sv. Marjete niže Ptuja, morale bi že biti me- seca oktobra preteklega leta. Kaj pa je vzrok, da se ne vršijo?

(„Deutsche Wacht.“) Ta nepridiprav Celjskih nemčurjev se jezi, če zaidemo kedaj — zoper našo voljo — k njej v šolo ter damo njenim moževom blizu taka imena, kakor so pri njej za Slovence v navadi. Ona nam pa sme na besedo verjeti, da nam je vselej žal za to, toda — slabo društvo spači lepo obna- šanje.

(Hitri voznik) Da hitro vozi, za to je znan Fr. Retschnigg, posestnik v Hočah pri Mariboru, a da ga bode hitra vožnja še kedaj v ječo pripeljala, tega nihče ni mislil, saj se je nemškutariji vsega zapisal. Ta pa je po menjenju nekaterih za vse dobra. Tako je tudi Retschnigg vselej dejal, a zadnjo sredo dne 15. t. m. mu ona le ni mogla odpreti vrat ječe, v katero so ga bili deli. Bil je mož svoje konje v skok gnal po Mariboru, potem pa je še re- darje, ki so mu to branili, z bičem obdeloval. Oj ti nezvesta nemškutarija!

(Premog.) V premogovih jamah sta se uni dan utrgala dva precej debela kosa pre- moga ter sta pobila delalca A. Bedenika na tla in mu zdrobila kosti, da je kmalu umrl.

(Strela.) Večer dne 15. junija je v dve hiši pri Leskovcu strela udarila ter ste obe zgoreli. Ubila pa ni na srečo nikogar.

(Valovi.) Dne 16. junija se je učenec mlinarja Plavca v Ormožu kopal v Dravi, a ni se več vrnil domov. Brž ko ne ga je voda po- tegnila seboj po Dravi, kajti trupla še niso našli.

(Pogorel) je zopet po noči od 19. na 20. t. m. Janžekovič v Gajovcih, pri katerem je pred 2 letoma strela udarila in ogenj pouzročila.

(Duhovske spremembe) Č. g. Ant. Merčnik, župnik v St. Ilju v Slov. goricah, je v soboto dne 18. junija umrl, star še le 45 let. Provisor je postal tamošnji kaplan, č. g. Fr. Murkovič.

Mili darovi za pogorelee.

Za pogorelee pri Novi cerkvi so tukajšnjemu far- nemu predstojništvu nadalja darovali: Č. farni urad sv. Duh pri Lučah bl. Konjic 17 fl. 59 kr., č. g. župnik Stra- niški poslali so dva škafa fižole in 3 fl., č. g. župnik Sol- čavski 11 fl. 70 kr. P. n. preč. g. dekan Karl Gajšek iz- ročiti so blagovolili v pričo konferentistov 40 fl. znesek so blagovolili Njih ekscol. premil. knez in škof Lavant. darovati in Novocerkovski duhovščini v razdelitev med najrevnije pogorelee izročiti, to se je tudi zgodilo. Za ta milodar, kakor tudi za poprej doposlanih 50 fl. na tu- kajšnji občinski urad Novacerkev se je spodobno priob- čevalce teh vrstic zahvalil pismeno z obljubo taisto sto- riti tudi osobno. Blag. g. Šket, trgovec v Dramljah bla- govolil je naznaniti, da ima 10 vreč ovsu in 5 vreč so- čivja in 32 velikih pratik pripravljeno za ubge Novo- cerkovske pogorelee. Ta blagi milodar smo dne 30. maja hvaležno sprejeli in razdelili. Slava g. Šketu in milosir- nim Dramljanom! Č. g. Matija Sternad in č. g. kaplan na Ljubnem v Savinjski dolini poslala sta za-se in blage fa- rane 12 fl. 15 kr. Posnemajna vredni Čadramci so na pristržno besedo svojega preč. g. župnika Jurija Bezenška poslali na binkoštni ponedeljek žita vsake sorte in dru- gega živeža 26 vreč, gotovo vsak po dva škafa. Najto- plejša zahvala vsem imenovanim dobrotnikom: „Bog plačaj!“

Loterijne številke:

V Trstu 18. junija 1887:	56, 83, 79, 48, 30
V Lincu „ „	90, 42, 76, 24, 57

Poslano.

V lekarni pri „Zamorcu“ na Dunaju, Tuchlauben 27

se dobijo vse zdravilne specialitete in zdravila vsaki dan po pošti.

21—24

Zahvala.

Občinski odbor Janževivrh-Arlice se v imenu cele občine zahvaljuje za mili dar 50 gld., kateri znesek so blagi gg. Hirschler- jevi trgovci v Dobravi za popravo cerkve sv. Janeza na Janževemvrhu blagovoljno darovali. Bog jim povrni!

Alojz Grubelnik,
obč. predstojnik.

Kuharica poštena, spretna se išče. Ponudbe pod naslovom: gospá Lina plem. Ritter v Gorci (Görz.) 2-5

V najem se da kovačnica s stanova- njem. Kdor jo hoče vzeti v najem, mora imeti pridobuinski list, in dobro spričevalo, ker je v kovačnici tudi veliko kladvo, katero voda žene. Pošta: Brezen-Rib- nica (Spodnjo Štajarsko.) 2-2

Orgljarska in mežnarska služba se išče. — Natančneje se izvé pri upravnishtvu „Slov. Gospodarja“. 2—2